

Dokumentacja złożona do konkursu na kuratorski projekt wystawy
w Pawilonie Polskim na 15. Międzynarodowej Wystawie Architektury
W Wenecji w 2016 roku.

Tytuł: Grand Opening

Kurator, zespół autorski: Michał Kempański, Arno Brandhuber, Tobias
Hönig

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 15. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2016 ROKU

Rok 2014 w Polsce był wypełniony wieloma uroczystościami związanymi z obchodami 25-lecia pierwszych wolnych wyborów i zakończeniem komunizmu. Mimo że wówczas, w 1989 roku żelazna kurtyna została odsłonięta, jej ślad pozostał i dalej dzielił kontynent, choć już w bardziej subtelny sposób, na te kraje, które aspirowały do pewnych wzorców i na te, które te wzorce wyznaczały.

W 1992 roku został otwarty pierwszy w Polsce McDonald's. Miejsce błyskawicznie okrzyknięto symbolem wolności i dowodem na dołączanie do wytęsknionego Zachodu. Szklany pawilon dobudowany do istniejącego wcześniej budynku Sezamu został nazwany klejnotem polskiego postmodernizmu i jaskółką zmian dla domagającego się odnowy Śródmieścia Warszawy. Jak na ironię, w 25-tą rocznicę „polskiej wolności” pawilon barowy został zamknięty a w następnym roku został rozebrany. Prasa i media okrzyknęły to wydarzenie „zamknięciem pewnej epoki”.

Panorama Warszawy od lat 50tych pozostaje zdominowana przez Pałac Kultury i Nauki. Jego rozbiórkę rozważano publicznie wielokrotnie w ciągu ostatnich dwóch dekad jednak do działania w tym kierunku nie doszło. Budynek przeszedł długą drogę od bycia postrzeganym jako jednoznaczny symbol obcej politycznej ingerencji w kraju, poprzez status bankrutującego wieżowca aż do momentu uzyskania miana kulturalnej ikony miasta w opinii badanych Warszawiaków.

Architektura - elementy antropogeniczne środowiska a zatem wszystko to, co można przypisać człowiekowi zawsze można rozpatrywać w relacji społecznej jak i indywidualnej. Ideologie zawsze stawiały architekturę na pierwszym miejscu w porównaniu z innymi obiektami codziennego użytku, żeby przekazywać ideologiczny komunikat. Architektura bez aspektu ideologicznego nie istnieje.

Wraz z rozbiórką, która wydarzyła się w 2015 roku również ideologiczne i kulturowe dziedzictwo zostało zniszczone. Coraz trudniejszym staje się rozpoznanie wpływu ideologii na architekturę, szczególnie w okresie po 1989 rokiem. Aby sprawić, żeby ten wpływ nie zaniknął, żeby wciąż był rozpoznawalny, rozróżnialny, postulujemy o proces uzyskania świadomości wobec architektury pochodzącej z okresu najnowszej historii Polski, postulujemy o integrację ich w dialogicznych procesach transformacji, zarówno społecznych, jak i fizycznych.

Wystawa proponuje zestawienie dwóch budynków i figur budynków – Pałacu Kultury i budynku pierwszego McDonald'sa w Polsce poprzez wprowadzenie do pawilonu prawdziwego baru szybkiej obsługi, przypominającego szklany pawilon z 1992 roku, wraz ze zrekonstruowanym bezpośrednim widokiem na Pałac Kultury. Interwencja ta stwarza okazję do szeregu rozważań. Jak postrzegamy to, co obce i to co rodzime i jakie przyjmujemy kryteria oceny dla tych dwóch kategorii? Jesteśmy zdanie, że pomiędzy dwoma franczyzowanymi tożsamościami nowa, oryginalna, specyficzna tożsamość jest w stanie się wyłonić, nie poprzez zaprzeczenie, lecz poprzez dialog pomiędzy czynnikami.

W odniesieniu do budynków z lat 90-tych dwudziestego wieku, jakie jest prawdziwe znaczenia wyrażenia: „koniec pewnej epoki”? Czy określenie to mogłoby odnosić się do substancji i znaczenia tych budynków, czy koniecznie musi się odnosić również do ich fizyczności?

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 15. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE ARCHITEKTURY W WENECJI W 2016 ROKU

W 2016 roku Polski Pawilon wystawowy w Wenecji przejdzie transformację z przestrzeni wystawowej w prawdziwy bar szybkiej obsługi serwujący hamburgery i inne dania typu fast food. Protoplastą dla przedsięwzięcia będzie nieistniejący już szklany pawilon pierwszego w Polsce baru sieci McDonald's, Jak donosiła prasa w dniu otwarcia baru w 1992 roku, budynek „wyłaniał się z cienia Pałacu Kultury imienia Józefa Stalina.” a w Warszawie „wreszcie powiało zachodem”.

Kolorystyka, elementy wnętrza, oświetlenie zostaną tak dobrane, żeby nawiązywać do wyburzonego w 2015 roku budynku i wnętrza. Na podstawie wnikliwej analizy zdjęć zostanie odtworzone całe wyposażenie meblarskie - kasy, wyświetlacz menu nad kasami, stoły, krzesła, donice z kwiatami, kosze na śmieci, oraz przedmioty użytkowe – dyspensery słomek, serwetek, keczapu, itd. Ściany zostaną pokryte fotorealistycznymi tapetami z widokiem na miasto – skrzyżowanie ulic Marszałkowskiej i Świętokrzyskiej oraz bezpośrednio na Pałac Kultury i Nauki. O gastronomiczne aspekty funkcjonowania pawilonu, dedykowane menu i pozostałe elementy programu zadbać kuratorzy we współpracy z warszawskim Barem Studio.

W dniu otwarcia pawilonu w Wenecji zostanie odtworzona ceremonia otwarcia z 1992 roku, minister pracy Jacek Kuroń przetnie wstęgę i pokaże otrzymany czek na kwotę przelaną przez korporację na cele dobroczynne, znamienici goście (m.in. Agnieszka Osiecka i Kazimierz Górski – najważniejsze role zostaną obsadzone przez wynajętych aktorów) wpiszą się do książki pamiątkowej przy dźwiękach amerykańskiej muzyki rozrywkowej i lampce szampana. Animatorem imprezy tego dnia będzie kłown. Imprezie będą towarzyszyć balony, konfetti i inne papierowe gadżety. Każdy z publiczności otrzyma kwiaty. Niektórzy przyniosą swoje własne sztuczki. Wszystkim udzieli się symboliczny wymiar wydarzenia, które potwierdziło, że granica pomiędzy wschodem i zachodem wreszcie się otworzyła. W tej scenerii projekt Grand Opening będzie celebrowany aż do końca trwania Biennale w listopadzie 2016 roku.

Historia wystawy „Grand Opening” jednak nie do końca pokrywa się z prawdziwą historią miejsca na rogu Świętokrzyskiej i Marszałkowskiej w Warszawie. Całe wyposażenie Pawilonu Polonia 2016, choć pozornie identyczne z tym z lat 90-tych, uległo modyfikacjom. Meble, maskotki, plastikowe tacki, opakowania na pożywienie, zestawy dziecięce zostaną przygotowane przez dwójkę zaproszonych artystów – Alicję Kwadę i Manfreda Pernice. Każda powierzchnia będzie traktowana jako nośnik informacji. Zamiast informacji o kaloriach będziemy mogli się spodziewać informacji z tzw. zapomnianego dnia dzisiejszego - wycinków gazet, fragmentów zdjęć, miniatur rysunków architektonicznych z lat 90-tych i dalszych. W ten sposób kuratorzy wspólnie z artystami będą próbować udzielić odpowiedzi na pytanie: Co tak naprawdę się wydarzyło? / What happened? Przed Pawilonem Polonia zostanie przygotowany plac zabaw dla dzieci projektu Sama Chermayeff'a i miejsce do obchodzenia urodzin z maskami przedstawiającymi dorosłych z życia publicznego.

Niezbędnego wkładu merytorycznego udzielą zaproszeni do projektu naukowcy i specjaliści: Michał Murawski, socjolog – badacz Pałacu Kultury i Nauki, Magda Szcześniak - socjolożka, badaczka procesów transformacyjnych, Michał Krasucki – warszawski wice konserwator zabytków, Andrzej Ryba – architekt, współautor pawilonu McDonald'sa.

Serdecznie zapraszamy na wspólne świętowanie Wielkiego Otwarcia!